

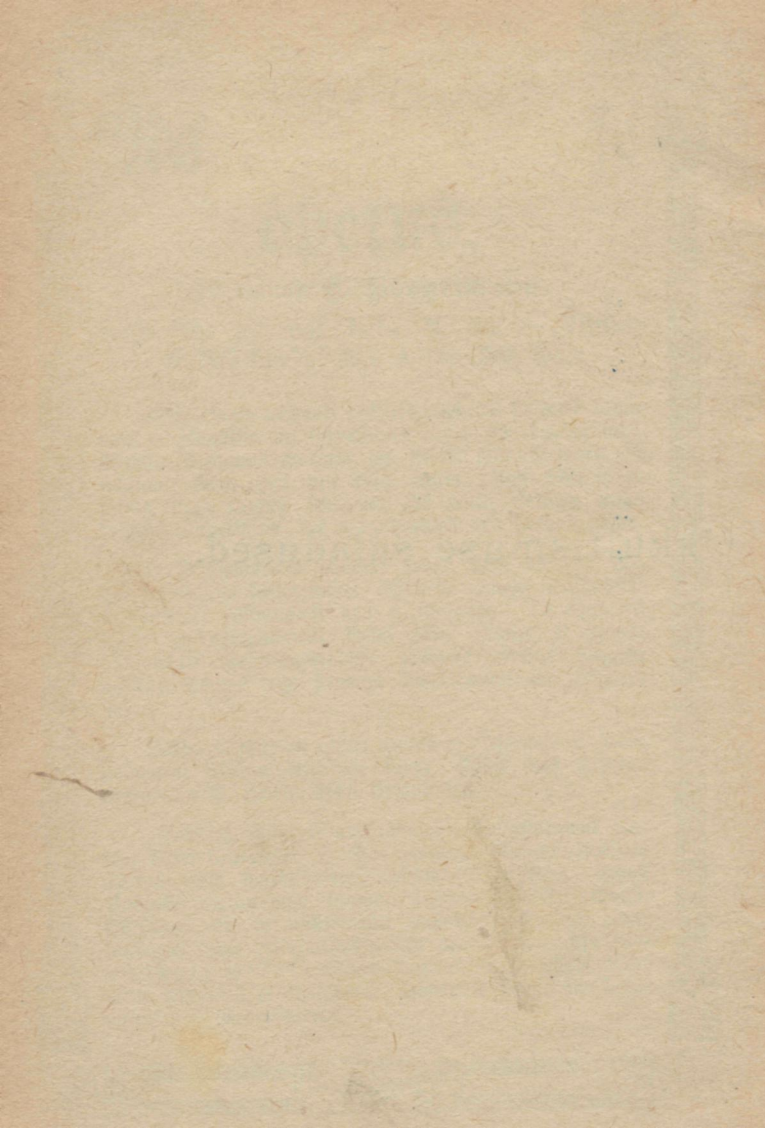
August Reinhold'i laenuraamatukogu

Tartus.

Raamatuid antakse lugemiseks wälja järgmistel tingimistel :

- 1) Igaüks, kes üks (1) rubla kautsjoniks sisse maksab, wõib lugemiseks 3 raamatut wõtta.
- 2) Igaüks, kes (2) kaks rubla sisse maksab wõib 6 raamatut saada.
- 3) Sissemakstud kautsjon antakse ainult raamatukogu poolt wäljaantud kwiitungi wastu tagasi, kui kõik wõetud raamatud puhtalt ja terwelt tagasi on toodud.
- 4) Raamatuid ei wõi linnalugejad üle kahe nädala enese käes pidada, wastasel juhtumisel tuleb uus lugemise maks tasuda.

Okkultismuse saladused.

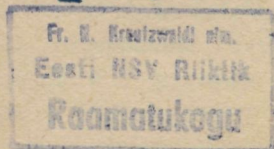
Dr. A. Tokala.

EE
9609

Okkultismuse saladused.

Üleloomulikkude nähtuste seletus.

SE 11391

450. 254

Trükitud M. Schiffer'i trükikojas, Tallinnas.

Reessõna.

Rui 19. aastasada looduseteaduse oma on, siis saab 20. okkultismuse aastasada olema. Selles teaduses leiame meie seda, mis meie sees kõige sügavamalt huwitust suudab äratada, s. o. vastuse inimliku hinge kõige põlevamate küsimuste peale.

Raamatuid, milledeks kõiki neid küsimusi lühedalt ja igaühela arusaadavalt käsitatakse, veel ei ole, kuna aga igaühel õigus on selles, mis teadust ja inimesesugust kõige enam huvitab, õpetust nõuda. Selle põleva küsimuse uurimisele on Dr. A. Tokala kõik oma paremad eluaastad pühendanud. Tema suure töö on ka seegi raamatuke, mis praeguse aja tõsine raamat on. Viimane sisaldab eneses kõikide, endiste ja kõige uuemate uurimiste, niisama ka määratu hulga isiklike katsete wilja kopsid tagajärgi. Millalgi veel pole nii väikese ruumi kohta nii palju ära olnud öeldud. Saagu see igaühela kirjutatud raamat peagi igaühela omanduseks.

Mis on offultismus?

Meie elame ilmas, mis täis imesid. Inimestele, kes sügawat sisemist elu elavad ja usuliku ilmawaate poole kalduvad, näitab kõik, mis nad näewad, imestamisewääriline ja saladuslik olewat. Päike ja taewalaotus, puude ning muude taimede kaswamine ja õitsmine, tuule puhumine, aasta-aegade waheldus, — — kõiges selles alalises ja wahetpidamata sündimises ja suremises näewad nemad jõudu, mida teadus ära püüab seletada, kuid mille saladuse sügawusesse ta kunagi ei suuda tungida. Harjumise tagajärjel aga on inimene nende imestamisewääriliste loodusenähtustega ühte kaswanud ning nimetab seda, mis dieti imelik peaks paistma olewat, loomulikuks.

On nähtust, mis ka kõige tuimemates inimestes imestust äratawad. Need tekkivad kõige mõistatuslikumas ja tumedamas looduseosas — — nimelt inimese hingeelus. Arstiteadus on inimese kehaehituse läbi uurinud, ta on igale joonekesele nime andnud, ta seletab iga organi tegewust, kuid

meie ei tohi tema poole küsimusega, misjuguses ühenduses ihuga on hing ning tema tegewus, mitte pöörata; selle küsimuse jätab arstiteadus meile wahtamata.

On weel teadus, mis aastasadade jookkul hingeelu mõistatust on püüdnud paljastada. See on mõtteteadus (filosofia). Tema on mõtlemiseõpetuse, meie kõlbliste tunnete õpetuse kokku seadnud, kuid ta ei suuda imenähtusi, mis väljaspool harilikku, „loomulikku“ asjadekäiku sünniwad, mitte paljastada. Seda oma jõuetust ei taha õpetlased muidugi mitte tõeks tunnistada, ning sellepärast peawad nad paremaks kõige selle üle, mis kord kindlaksmääratud reeglitest kõrwale kaldub, hoopis waitida. Kui see fiiski, nagu iga tõde kunagi, laialistesse rahwahulkadesse tungib, siis nimetawad nad seda pettuseks ja kelmuseks.

Inimeste rahustajaks, kes neid tumedaid mõistatusi ära püüawad mõista, jääb siamaani ainult usk. Kiri aga on elust lahku läinud, ta mõtleb ainult selle peale, kuidas oma wõimu kindlustada, ega tunniästa fagedaste hinge nõudeid olewaks. Sest kuidas teistigi on wõimalik seda asjalugu seletada, et usuteadlased, kes pühades raamatutes jutustawaid inimesid usuwad ja kuulutawad, praeguse aja imedest, mis nii tugewaste inimese tähelepanekut oma peale tõmbawad, midagi ei taha teada?

On aga uus teadus, mis omale ülesandeks

on teinud hinge nõudeid teaduse ja walguse järele rahuldada; seda teadust on laimatud, tema üle on naerdud; siiski suudab ainult tema inimest piinawate küsimuste peale rahuldawat wastust anda. See on okkultismuse-teadus.

Okkultismus seletab üleloomulikkude nähtuste saladust. Tema töötab kõigi hingeelu faktide uurimise kallal, millede äraseletamine hariliku asjade üle otustamise juures wõimata on. Niisugused küsimused on kõigil aegadel olemas olnud ning need on igal pool ja ikka mõtlejate inimeste tähelepanekut oma peale tõmmanud. Põhjalikult uurima aga hakati neid alles mõnikümmend aastat tagasi.

Reeruliste küsimuste harutamisel peab alati lihtsast peale hakkama. Wõtame sellepärast lihtsa juhtumise, mis igaüks meie seast wast ise läbi on elanud.

Magama heites teen ma otsuseks hommikul kell 4 üles tõusta. Selle peale waatamata, et ma kõwaste magan, tõusen ma tõeste sel ajal üles. Minu silmad oliwad kinni, minu keha ei tundnud ümbritsewas ilmas olewaid asju sugugi. Sel ajal, kui ma magasin, oli minus siiski midagi, mis ärk-wel oli. See midagi oli walwel ja awaldas dieti, määratud ajal oma mõju minu peale. Wõimata on, et see harilik meelemärkus oleks olnud, sest et wiimane ühes meiega magab; muidu ju oleksime meie magades kõike nägema, kuulma ja

märkama pidanud. . . . Sellepärast on selge, et minu hinges jõud on, millele ma senini veel kindlat nime ei või anda, kuid mis süüski kahtlemata on olemas.

See jõud avaldab oma tegewust ka meie unenägudes. Kui elavalt meie ilmsi endid teise paika ka mitte ei püüaks paigutada, jääb meil normaloluludel ikka teadmine, et meie teatud toas oleme, teatava tooli peal istume ja et ainult meie mõtted teises paigas viibivad. Iselugu on unes. Mälestus oma keha üle, mis toas woodis lamab, kaob täieste. Meie ei näe mitte ainult uut ümbruskonda oma ümber, vaid usume, et meie selles ka tõeste liigume. Jõud, millest siin jutt on, käib teiste seaduste alla, kui meie meelemärkus ärkvel olles: tema pole mitte paiga küljes kinni, vaid liigub wabalt igasfe külge.

Edasi: ärkvel olles ütleme meie: „Täna läheb aeg ruttu mööda,“ või: „Täna päewale lõppu ei tulegi.“ Kuid meie teame, et harilikult asjade olukorrast lahkuminekut pole olemas. Ajal on kind alaliselt kindlaksjaanud käik, ning meist tuntavad kõrwalekalduumised on tähtsusetad. Ka selgi korral avaldab uni teisi seadusi. Mõne minuti jooksul elab unenägija wahest asjad läbi, mis elus ainult mitme päewa, kuu ja isegi aasta jooksul oleksiwad wõinud sündida, ning unes ei kahtle meie sugugi, et see aeg tõeste mööda läheb. Teiste

fõnadega: waimline jõud, millest fiin jutt on, ei ole meie aja küljes mitte kinni.

Nähtused, mis meie unes läbi elame, ilmuwad meile ka igasugustel uinumiseoludel, nii näitufeks chloroformi wõi eetheriga uinutamise puhul, oopiumi wõi haschischi tarwitamise korral. Nii-samasuguseid tundeid tunneme meie, kui surm meil otse suu ääres on. Inimesed, kes ülevalt kõrgelt alla kukuwad, elawad mõnesekundilisel kukumise ajal terve oma elu läbi. Sedasama jutustawad inimesed, keda uppumise-filmapiilgul weest wälja tõmmati.

Need faktid tõendawad, et inimeses midagi kahetordse hinge taolist on elamas. Ürkwel olew hing on normaloludes tegew; teine hing wabastab ennast ka ja astub tegewusesse, kui meelemärfuse tegewus takistusi leiab wõi kui ta seisma on jäetud.

Okultistlikud imenähtused (fenomenid) on selle hinge tegewusega ühenduses: selle küsimusega teeme allpool põhjalikumalt tegemist. Need tulewad ilusaste nähtawale, kui harilik päewane meelemärfus loomulikul wõi kunstlikul teel tagumise plaani peale nihutatakse wõi hoopis kõrwaldatakse.

Meie läheme pikkamisi lihtsamalt raskemale. Alguses annan hariliku kuutõbe (lunatismuse) üle

seletust, selle järel hüsterialise somnambulismuse*) üle, mis järsku, ärkveloleku ajal ilmub. Lühedalt hüpnotismust, kunstlikult sünnitatud somnambulismust, puudutades asun ma somnambulistlike hinge uurimisele, edasi läbinägemise ja iseäranis tauguste tahta nägemise ja mõjumise võime, imestamisewäärilise kaskiku-nähtuse, etteaimduste kui ka mõningate spiritistlike ülesannete kallale.

*) Somnambulismus — unes käimine. Inimese haiglane olek, kusjuures ta unes niisama toimetab nagu ärkvelgi, kuid ärgates midagi, mis ta teinud, ei mäleta.

Ruutõbi (lunatismus).

Juba ammu ajast on tuntud, et on inimesi, kes öösel üles ärkavad, üles tõusevad ja nagu ilmsi käivad. Rahvas nimetab neid ruutõbisteks, arvates, et täiskuu feesuguse oleku sünnitab. See ei ole aga mitte nii, olgugi et salata ei võdi, et hele kuivalguis somnambulismuseks kaasa mõjub.

Somnambulismus on niisuguste, sagedaste unes ettetulevate tegemuste kõrgem aste, nagu woodis pöörlemine, siplemine, naer, vigamine ja rääkimine. Kõik need tegemused langewad juba sellesse wahapiirkonda, millest meie rääkime; nad sünniwad ilma enese teadmata, ning üles ärgates on mälestus neist kadunud. Unes rääkimisest kuni käimiseni on ainult samm maad. Somnambulismus võib haiguse sünnitus olla, kuid mitte alati. Ta on selle jõu kaswamisega, mis unenägusidki sünnitab, äraseletataw. Sagedaste on somnambulismus unenägude otskohene tagajärg.

Somnambulistlikes olekus jatkab inimene sagedaste oma päewast tegemust. Näituseks tõusis

keegi teener furd ööfel üles, wötis wahapulga ja läks sinna kohta, kus harilikult küünal põles, olgugi et teda seal enam ei olnud. Ta süüitas waha põlema, wõi õigem, talle näitas, et ta seda teeb, läks läbi saali trepist alla, kusjuures ta ise ikka ümber waatas, just kui oleks keegi talle teed walguſtanud, siis laskis ta isiku, kes, nagu talle näitas, teda läbi ulſe ſaatis, ette minna, kumardas ſügawaste, läks tagasi ja istus tooli peale. Seda tegi ta kolm korda ühe ja sellesama õhtu jooksul. Talle näitas, et ta oma herraste külalisi wälja ſaadab, nagu ta ſeda ilmsi oli teinud.

Üks 22-aastane aptekriabiline täitis ſomnambuliftilises olekus kõiki kohuseid, mis tema tegewuse piirkonda käiswad, tegi tule üles, täitis retseptid. Ta tundis kohe waleretseptid ära ega tahtnud neid täita, ſelle peale waatamata, et neil tuntud arſti allkiri all oli. Ka rahamaksmise juures ei laſknud ta ennast petta, — ta tundis iga raha täitſa dieti. Sealjuures aga ei ſuutnud ta aptekeri naist, kes ennast wõerast linnast ſiſſefõitnud teenijaks tüdrukus, nimetas, mitte ära tunda.

Ühest väga huwitawast juhtumisest jutustab Löwenfeld. 78-aastane arſt S., kes oma wanaduse kohta iseäranis tugewa terwisega oli, kuſuti furd, kui ta oma tugitoolis lõunauinakul oli, ämmaemanda poolt ſünnitaja juurde, kellele ta ennemaltki mitu korda ſünnitamisel abi oli andnud. Päewware-

malt oli arst S. õige raske operatsiooni teinud ning sellepärast oli tema uni rassem kui harilikult. Ta tõusis kohe üles, pani palitu selga, võttis arstiriistad kaasa, läks jala sünnitaja juurde, kes temast umbes viie minuti tee eemal elas, ja võttis lapse, raske sünnitamise tagajärjel, tangidega vastu. Laps sündis nagu furnult, kuid pooltunnilise raske töö järel läks arst S-l korda teda elusse äratada. Sealjuures näitas arst sünnitaja mehele mõtetes laiali ja kohmetu olevat. Pärast seda läks arst S. vihmavalangu ja kange tormi käes koju tagasi, istus endisele kohale ja . . . ärkas mõne minuti pärast üles. Kui talle tema küsimise peale: „Kas mind mitte proua R. juurde ei kutsutud, ma olen ikka nagu unes,“ vastati, et ta seal juba käiski, ei tahtnud ta seda uskuda. Varsti uinus ta jälle magama, ja üles ärgates ei suutnud ta midagi mäletada — ei oma sealkäimist ega oma koju-tulekut. Ta imestas selle üle väga, et nii õnnelikult nii rasket sünnitajat oli aidanud, ehk ta ise seda küll sugugi ei suutnud mäletada. Niihästi tema tervises kui ka tema hinges polnud mingisugust muudatust märgata. Nõnda toimetas ta seda kõik, millest siin rääkisime, somnambulistlikes olekus.

Kui kirjeldatud juhtumistel need isikud nii toimetasiwad, nagu nad ilmsi oleksiwad teinud, siis on teisest küljest juhtumisi teada, kus magajates hoopis uued instinktid ja võimed tärkasivad.

On inimesi, kes ärkvel olles mingisugust kiritööd ei suuda korda saata, kuna nad aga unes niisuguseid tegusid, milledest nad täielikul meelemärgisel olles jälestusega ära taganeksivad, teevad wõi teha püüawad. Reegi munk oli millegi süüteo pärast oma abti käest walju noomituse saanud. Kord öösel istus abt oma toas laua taga, mida kats küünalt walgustasivad, ja kirjutas; korraga awati taskeste üks ning tupp astus munk, suured käärid käes. Ta ei näinud küünlaid ega abti, waid hiilis ettevaatlikult oma ülema woodi juurde, kus see sel ajal harilikult magas, ning wirutas kääriteradega paar tugewat hoopu padjasse. Peale selle lahkus ta niisama tasa, nagu ta oli tulnudki. Üles ärgates ei olnud tal sellest, mis juhtunud, aimugi. Sel juhtumisel ajas kättemaksimisehimu, millele munga kõlbline tundmus ärkvel olles tugewaste wastu oleks seisnud, teda unes kõige alatumale kiritööle.

Kuutõbised saadawad sagedaste asju korda, milleks neil ärkvel olles julgust ega jõudu ei oleks. On sagedaste ette tulnud, et nad järskude katuste ja kõrgete tornide otsa on roninud, kus nad imestamisewäärilist kindlust ja osawust üles on näidanud. Kuutõbistele juhtub mõnikord õnnetusi, kuid see sünnib ainult siis, kui neid nende kardetawatel käikudel üles aratatakse. Ülesärkamise-filmapiigul tuleb neile hirmutunne, peapööritus ja nõrkus

liikmetes tagasi; nad ei suuda endid enam kõrgele ülemal hoida ning kukuvad alla. Sellepärast on kahjulik ja mõistmata tegu kuutõbist tema kardetaval teel hüüda, — — tal pole siis enam jõudu oma ülesannet täita. Fischer jutustab selle kohta järgmise juhtumise: 1833. a. võidi Dresdenis mitu bööd järgemööda kedagi noort neidu ühe väga kõrge ja järsku maja katukse harjal näha, kus ta kassi osavusega jalutas. Terve parv inimesi oli seda vaatamas, kuid ei pealtvaatajad ega politsei ei hakanud õnnetuse ärahoidmiseks mingid abinõusid otsima. Ratuse serwani jõudes lumardas neiu kaugele ettepoole; kuid tasakaalu ta ei kaotanud. Peale selle tahtis ta pööninguakna kaudu oma tuppä minna. Alknaast sisse waadates ehmatas ta millegi üle, ärkas üles ja kukkus maha, kuhu ta purustatud kontidega lamama jäi.

Üleüldise tuleb kuutõbiste äratamise eest hoida. Niisuguse ettevaatamatus tagajärjed võivad õige kurvad olla. Enamal jaol kordadel jääb neil pärast seda rõhutusetunne rindu ja wärisemine kehasse järele. Ülepea tahaksin ma tähendada (ja ma palun lugejaid oma sõnu südamesse wõtta), et ma mitte ajawiiteks lõbusat juttu ei aja, waid faktisid jutustan, mis meile paljus, wäga paljus asjus õpetlikud on. See, kes nendega tegemist teeb, peab kõigi nende nähtustega tõsiselt ja ettevaatlikult ümber käima.

Peale füüikalise jõu suurenemise tuleb somnambulistide juures ka tugewa waimlise tegevuse juhtumisi ette. Räägitakse kunstnikkudest ja õpetlastest, kes selles olekus ootamatalt ülesannetega walmis saiwad, millede kallal nad nädalatekaupa ilma tagajärgedeta oliwad töötanud. Ruulus Prantsuse walmidekirjutaja Lafontaine kirjutas ühe oma toredamatest walmidest „Rats tuwifest“ selles olekus; üles ärgates imestas ta wäga, kui oma laua peal walmis käskkirja nägi.

Kui somnambulist walmis on rääkima, siis on temalt lerge asju küsida, milledest ta muul ajal püüab waikida. Küsimised tulewad ettewaatlikult ette panna, sealjuures ei tohi somnambulisti nimepidi nimetada, et teda mitte äratada; — kõigele on see fakt tuttav, et paljast nime nimetamisest jägedaste küllalt on, et somnambulisti üles äratada. Kõige kohasem on somnambulistile, kellele küsimisi ette soowitakse panna, ihu külge puudutada. Üks naisterahwas ostas niivõisi kōik oma mehe saladused wälja usutada; kui mees rääkima hakkas, wõttis naine temal kōwaste suurest warbast kinni.

Somnambulistlikes, olekus on inimene hoopis teine, kui ärkweel olles. Warjulolnud füüikaline jõud walitseb täielikult tema üle, kuna harilik meelemärkus ära kaob.

Nagu meie nägime, sattuwad somnambulistid

paljudesse hädaohtudesse, sellepärast on tarwis selle
wastu mõnda abi nõutada. Rõige mõjuwam paran-
duseabinõu on hüpnose ehk kunstlikult sünnitatud
sognambulismus: wiimaseft räägime allpool mõne
sõna.

Hüsterialik somnambulismus.

Somnambulismus, mis üles ärgates iseene-
fest ära kaob, põhjened hüsteria peal, millele oma
korda suguelulised rikked põhjuseks on. Sellepärast
nimetame meie teda hüsterialikuks somnambulis-
museks.

Mõned isikud—iseäranis naisterahwad—kanna-
tavad hüsteriahoogude all, mil ajal nende harilik
loomus hoopis ära kaob, kuna selle asemele hoopis
uus, siinamaale warjatud loomus astub. See näh-
tus wõtab wahel kaju, mis kuni hulluseni ulatab.
Reegi noor neiu tundis ennast oma somnambulis-
musehoogudel päris kasfi olewat. Ta hakkas nel-
jaküpuli roomama, näugus, tõmbas sõrmed küünte
moodi konksu, hammustas, küünistas jne.

Teiste inimeste juures ei ole muudatused nii
suured. Nemad jääwad niisamasugusteks, kui ärk-
welgi olles, kuid annawad muljendi, nagu oleksiwad
nad teatud ettekujutuste wõimu all, mida nad, maksku
mis maksab, teoks teha tahawad. Reegi 20-aas-

tane neiu tahtis oma igapäewaste haigusehoogude ajal wägise oma elu wõtta. Selleks tarwitas ta fulenuga, mis muidugi selleks wähe kõlbas. Pikkamisi läks arstil korda teda sellest kombest ära wõerutada. Üles ärgates ei teadnud ta midagi oma tahtmistest ennast ära tappa.

Kolmat laadi somnambulismuse tuleb ette inimeste juures, keda harilikult somnambulistideks nimetatakse; enamaste on need naisterahwad. Haigusehoogudel saawad nad midagi krampidetaolisi, mil ajal nad, nagu unenägiadki, okkultistlike hingejõu alla langewad, kuna päewane meelemärkus tegewufeta on. Nende somnambulistide juures tulewad sagedaste wõimed nähtawale, milledest järgmistes peatükkides pikemalt räägime. Niisuguseid, üle ilma kuulsaid isikuid on terve rida. Kõige kuulsamaks nende hulgast jääb ikkagi nõndanimetatud Prevorsti ettekuulutajanna, keegi Hauffe. See muredest ja üle jõu käiwast tööst ärawaewatud ning noorest põlwest saadik prohwetiaandega õnnestatud naisterahwas leidis oma wiimastel eluaastatel peawarju kuulsa arsti ja luuletaja Justinus Kerner juures. Ta oli wäheldase kaswuga, hommikumaa-lase näojoontega ja läbitungiwate filmadega. Igal õhtul langes ta somnambulistlisesse unesse, milles tema imelikka nähtusi, kaugeid asju, waimusid ja warjatud salasju nägi.

Hüsterialiku somnambulismuse terve täht-

suse peale vaatamata ei peata meie tema juures pikemalt, sest et sellesse puutuvad üksikasjad eelolewates peatükkides, magialiste *) nähtuste harutusele, selgitusele tulewad.

*) Magia, Greeka keeles mageia, persiakeelsest sõnast magh, tulekumardaja. Mõeldaw teadus waimude üle walitseda, neid wälja kutsuda, nõiduda, üleloomulikka nähtusi sünnitada jne. Lihtsalt — nõidus.

Õõlkija tähendus.

Hüpnootismuſ*).

Hüpnootismuſe olu ja tarwitamiſe kohta olen ma iſeäraliſe raamatu pealkirja all „Hüpnootismuſ igaiühele“ kirjutanud, milles mitte ainult ükſitud juhtumifeſ ära ei ole ſeletatud, waid kuſ ka igaiühele ſelle praktikaliku tarwitamiſe rutuliſe ning tähtſa äraõppimiſe juhatuſ on antud.

Nüüd tahan ma weel lühedalt tähendada, miſſugune wahekorid hüpnootismuſe ja teiſte okkultififliſte teaduſte wahel walitſeb.

Hüpnootismuſ põhjeneb ſelle peal, et hüpnootiſeeritud iſiku ärkvelolew tahtmine ning meelemärkuſ hoopis ära kaowad. Nende aſemele aſtub hüpnootiſeeria tahtmine, mille mõju alla hüpnootiſeeritu igapidi langeb. Selle juures ei ole hüpnootiſeeria mõju mitte niipalju ärkvel olewa kui teiſe meelemärkuſe peale juhitud, mida wiimafok okkultififliſeſ waimujuđuſ wõib nimetada. Hüpnootiſeeritu olek on ſonnambulififliſti oma ſarnane. Uinuke

*) Hüpnootismuſ — kunſtuni.

wähe somnambulisti ja hüpnotiseeritu wahel on see, et esimene oma jõul toimetab, kuna teine wõera mõju alla langeb.

Teised hüpnotismuse tundemärgid, nagu liigmete kangeistus ja walutunde kadumine, tulewad ka hüsterialikkude somnambulistide juures ette.

Rõigile kolmele somnambulismuse laadile on üks nähtus, nimelt mälestusewõime puudumine, omane, olgugi et hüsterialikkude somnambulistide juures erandid ette tuleb.

Et hüpnotistlise somnambulismuse korral mõjumise läbi terwist wõib parandada, siis peab meis tahtmatalt arwamine tekkima, et niihästi kuutõbiseid kui ka hüsterialikka somnambulistisid selle parandamisewiisi läbi terweks wõib teha. See on ka tõeste nii. Selle parandamisewiisi hea tagajärg ei lasse ennast kunagi kaua oodata, iseäranis hariliku kuutõbe korral.

Läbinägemine.

Sõna läbinägemise all mõistame meie võimet asju ära tunda, mis küll meie ligidal on, kuid siiski mõne takistuse läbi meie silma eest ära on warjatud. Niisuguse nähtuse võimalust eitati kaua aega; ning tõe poolest tuleb seda väga harva ette.

Siis, kellel see võime on, võib kirja, mis paksu läbipaistmata ümbriku või metallkastikeses sees on, lugeda; ta võib punkti pealt öelda, mis finni raamatu teatud lehekülje ja rea peal lugeda on; ta näeb kõike, mis kapi taga on. Keegi nais-terahwas võis somnambulistlikes olekus punkti pealt öelda, kui palju uur, mis kellegi isanda vestitaskus oli, näitas; ta võis ka selle isanda sisekonna sisu teataval filmapilgul näha ning isegi armi tema maonaha sees märgata.

Oma imestamisväärikkuse peale vaatamata ei lange need faktid õieti mitte okkultismuse piirkonda. Röntgeni kiirte ülesleidmisest saadik on laialistel ringkondadel teada, et valgusekiiri, mida harilik film mitte ei näe, olemas on. Siiski on

wõimalik, et mõnede inimeste filmad neile kiirtele vastuwõtlisud on, nagu päewapildiplatteggi, mille tagajärjel nad ka warjatud asjade kiired kinni püüawad. Wäga wõimalik, et see läbinägi-
jate juures nii ka ongi.

Wõime kauguste taha näha.

Hoopis iseasi on kaugelenägemise-wõimega, f. o. wõimega asju, mis kaugelt maa taga on ning mida milgi tingimisel meeltega wõimalik pole ära tunda, tähele panna. Jääb ainult arvata, et salajane hingejõud, mille ma warsti põhjalikumalt kõne alla wõtan, tõe poolest sinna kohta läheb, kus nähtus sünnib. Sellest, et see jõud ruumi külles kinni pole, rääkisin ma juba selle raamatu esimeses peatükis. Suhtumisi, mis kaugelenägemise-wõimet piltlikult tõendawad, on lõpmata hulk teada. Toon siin ainult kõige silmapaistwamad nende seas.

Kuulus müstikus Swedenborg nägi 1756. a. Göteborgis olles heledaste leekima lõõwat tulekahju Stockholmis. Et mõlemate linnade wahet 50 penikoormat on ning telegrafi sel ajal weel ei olnud, siis ei wõinud teade tulekahju üle loomulikult teel saadud olla. Swedenborg kirjeldas seda õnnetust õige üksikasjaliselt. Siljemalt saatud teated kinnitawad, et mitte ainult aeg, waid ka kõik muud Swedenborgist kirjeldatud üksikasjad tõega kokku käiwad.

Iseäranis suur on kaugelenägemise-wõime somnambulistidel. Keegi 26-aastane teenija tüdruk wõis somnambulistlikes olekus täiesti punkti pealt kirjeldada, misfuguses riides keegi isik mitme penikoorma taga oli, misfugused pildid seintel rippusiwad, ning wõis isegi lehe nime, mida majaperenaine sel ajal luges, öelda.

Ühel 75-aastasel wanamehel, kellega ma Bremenis tuttawaks sain, oli kaugelnägemise-wõime iseäranis tugewaste wälja arenenud. See wõime oli talle juba hulk aastaid omane ning ta otse arendas seda oma juures. Liikumata toolil istudes ei teadnud ta mitte ainult kõike, mis naabrimajades, mis temast paiksude seinte läbi eraldatud oliwad, sündis, waid tegi sarnases olekus terveid ringreisid. Kui ma ühel õhtul tema juures olin, hakkasin ma äkitselt wenna pärast, kes sellel ajal Neapolis oli, arusaamatalt kartma. Kui ma oma tundmusest wanamehele teatasin, wastas ta mulle, et ta minu wenna üle teateid muretses. Selsamal filmapilgul laskis ta ennast toolil seljakile ja langes warsti magnetlisesse unesse. Ta hingamist oli waewalt kuulda, tuihsoon lõi koguni nõrgalt. Selles liikumata olekus oli ta üle poole tunni, pärast seda läksiwad ta näojooned jälle elawaks. Ta tegi filmad lahti, tõusis üles ja teatas mulle järgmist: minu wend olnud Dante uulitsal olewas restoranis, kus ta järsku peapöörituse saanud; ta langenud minestusesse, ning

kohe kohalekutsutud arstil läinud ainult suure waewa tagajärjel korda teda elusse äratada. Tema tuttav teinud talle külmi kompressisid. Ta tulnud jälle meele mõistusele ja toibunud wähehaawal täieste. Selle peale kirjeldas wanamees mulle minu wenda, nagu ma teda tundsin, ehk ta küll teda kunagi ei olnud näinud, kirjeldas toas olewaid mööblid ja lähedal olewaid isikuid ning ütles, et minu wenna esimesed sõnad üles ärgates olnud: „Tänu Jumalale, köit on möödas.“ Ma kutsusin kohe tuttawa arsti Dr. M. sinna. Meie palusime wanameest kõike seda weel sõna-sõnalt korrata ja tegime selle üle punkti-pealse protokollu, millele meie köit kolm alla kirjutasime. Peale selle palusin ma wenda rutulise kirja läbi kõiki selle õhtu sündmusi minule teatada. Meie suureks imestuseks oliwad mõlemad kirjeldused täitsa ühesugused. Edasi teatas mulle wend, et tema pilk üles ärgates kellegi hoopis tundmata wanamehe peale langenud, kes ukse ääres seisnud ja teda waadelnud. Järsku kadunud ta jälle ära ning keegi sealolijatest ei olewat tema tulekut ega minekut suutnud seletada. Niihästi mina kui ka Dr. M. tundsin selle kirjelduse järele kohe wanamehe ära.

Selle näituse järele wõime kaugelenägemise-wõime põhjust tundma õppida. See seisab nimelt selles: sel ajal, kui ihu unes wiibib, lahkeb temast okkultistiline jõud. Rindla teadmisega, mida meie

wähemal mõedul kuutõbiste juures tähele paneme, ruttab ta soowitawasse paika, kus tema kõike nagu elusate silmadega wõib näha. Sealjuures ilmub ta teises paigas jagedaste ihulikul kujul, loomuliku keha wälimusega ja riietes.

Selle nähtuse seletus on järgmine: Okkultistiline jõud, millest meie siamaani rääkijime, ei ole mitte ainult waim, waid ka keha. Igal inimesel on weel teine keha teise meelemärgusega; tema on nägemata, kuid temal on wõim ennast nähtawaks teha. Seda keha ühes tema waimlise jõuga nimetame meie astralkes. Lugeja wahest küsib, millega niisuguse astralkeha olemasolemist tõendatakse. Okkultismus tõendab tema olemasolemist järgmiselt:

1. Et astralkeha midagi waimlikku on, siis peab ta, nagu inimese hingki, ka siis täielik olema, kui ihu mitte täielik ei ole, s. o. kui ta ära on wigastatud. See fakt on tõendatud. Lõigake inimesel jalg ära, ning temale näitab pärast seda ikka, et see temal alles on. Teada on, et keegi isand, kellel jookswa oli, ka siis weel jalas walu tundis, kui see temal ära oli lõigatud. Kellelegi herrale, kellel sündimisest saadik sõrmede asemel käsnasarnased muhud oliwad, näitas alati, et ta sõrmi surub, kui ta kätt pigistab. Urst wõib unerohuga magamapandud ja lõigatud haige eest lõikamise fakti warjata, kui ta lõigatud koha nii kinni saab katta, et haige sil-

madega waadates ega käega katsudes liikme puudumist ei saa märgata. Seda tehtaksegi sagedaste, sel sihil, et haiget mitte äritada, enne kui lõikuse tagajärjel tekkinud ärewus möödas on. Kui aga jookswahaige haiget jalga, teine wigast kätt ning lõigatu äraldigatud kehaosa tunneb, siis on siin midagi niisugust, mis selle tundmuse sünnitab. Jääb ainult üks seletus, nimelt, et see weel olemasolew, olgugi et nägemata ja käega mitte katsutaw astralkoha liige on.

2. Teiseks tõendusets on see asjaolu, et elawate olemuste täielik astralkoha (sest mil põhjusel wõime meie tema olemasolemist loomade juures salata) juba siis olemas on, kui nende loomulik keha weel täis on kaswamata. Seda nähtust wõib loomade juures tähele panna. Wärskad ja noored sikkud kaewlewad ja poksiwad üksteist paljaste peadega, kuni neil weel sarwi ei ole. Neile aga näitab juba, et neil sarwed on: see on täieliku (täiskaswanud) astralkoha olemasolemisega seletataw.

3. Rõige kindlamaks tõendusets on aga järmine: kui loomuliku keha kõrwal ja sees astralkoha on olemas, siis ei wõi seda salata, et keha ja astralkoha teatawatel minutitel üksteisest lahkuwad, et astralkoha loomulikust kehast, wähemalt mõni aeg, lahus wõib olla. Et see tõeste nii on, seda tõendawad nõndanimetatud

Kahtlud,

kellede üle nii kui nii ühes kaugelenägemise-wõimega tuleb rääkida.

Kahtlud nimetakse nähtust, mille juures ühte ja sedasama isikut ühel ja felsamal ajal kaks korda võib näha, kusjuures astralnähtust teised isikud kui ka teine inimene võib waadelda. Rõige parem on seda ka siingi näituste waral seletada.

Reegi noormees tuli kord ühe õpetlase, perekonnaisa, juurde, et temale wisiti teha. Et ta tutaw oli, paluti teda õpetlase töötuppa minna, kus wiimane sel ajal töötas. Kui noormees trepist üles läks, waatasiwad mõned sealolijatest aeda, kus nad õpetlast peenarde kallal töös nägiwad olewat. Siis ruttasiwad nad külalisele järele, et temale öelda, et ta peremeeft aias leiab. Järsku nägiwad nad wiimast jälle töötoas olewat: neisfamades riietes, mis temal aiaski seljas oliwad, ta istus kirjutuslaua taga ning töötas nähtawaste hoolega; kuid felsamal filmapilgul hüüdis õpetlane alt, et nad tema juurde aeda tuleksiwad. Selle nähtuse üle imestanud, paniwad sealolijad ukse lukku, tegiwad otsuseks sündmust salajas hoida ja läksiwad aeda, kus õpetlane töötas.

See asjalugu, et sündmust salajas otsustati hoida, on ühenduses laialdase arwamisega, et kahtl lähedase surma ettekuulutaja olewat. Sel korral oli see kartus asjata. Ta läks aga täide järgmisel juhtumisel.

Reegi H., pealt näha üsna terve, läks kord mööda uulitsat, kui ta korraga oma ees enese tuttavat, kedagi T., nägi; ta kiirendas sammusid, et teda kätte saada. T. tegi sedasama, mille tagajärjel H. talle järele ei saanud. See kestis nii tükk aega; wiimaks läks T. ühe maja poole, astus sinna sisse ja lõi just H. nina all wärawa paukudes kinni. Selle üle imestanud, tegi H. ka wärawa lahti, ei näinud aga oma ees olewas pikas läbikäigus kedagi. Et ta seda mõistatusst tingimata ära tahtis seletada, ruttas ta T. majasse, kuid kui fuur oli tema imestus, kui talle öeldi, et wiimane juba mitu päewa woodis haige on. Nädala paari pärast juhtusiwad sõbrad kellegi oma ühise tuttawa majas kokku, kus H. seda lugu jutustas. Selle juures tähendas ta naljatades T-le, et ta tema warju näinud ning et tema sellepärast tingimata warsti ära sureb. See tähendus ajas T. ja teised juuresolijad südamest naerma. Mõne aja pärast jäi T. siiski raskete haigeks ja suri ära. Warsti pärast seda läks ka H. hauda.

Et kassiku-juhtumised tõeste surmaga mõnesuguses ühenduses on, seda wõib täitsa loomulikult pidada. Kui inimene ära sureb, siis kaob sibe loomuliku ja astralkeha wahel. Nõnda tuleb seda sagedaste ette, et surma filmapiigul kassik oma tuttawaid ja sugulasi waatamas käib. Sellel põhjusel sünniwad ka paljud kassiku-juhtumised surma filmapiigul.

Üks väljateeninud kapten Hamburist jutustas mulle järgmisest juhtumisest: Ühelt merereisilt tagasi tulles puhanud ta kord — — see olnud Hamburis — — öösel oma woodis. Olnud pime. Umberkella kahe ajal üles ärgates näinud ta oma ees wenda. Wiimane seisnud tema kõrwal ja waikinud, kuna wesi ojana tema riidetelt woolanud. Kapten hüüdnud teda nimepidi, kuid wiirastus wangutanud pead, lahkunud koost ja olnud pilgu aja pärast kadunud. Ehmatanud ja sügawalt kurwastatud kapten hoodanud teateid oma wenna üle, kes aurulaewa peal olnud, mis Hamburi ja Stockholmi wahet sõitis. Mõne aja pärast saanud ta teada, et laew põhja oli läinud, ning tema wend, nagu üks sellest õnnetusest peasenu temale rääkinud, langenud laentesse just sel ajal, kui ta ennast temale näidanud.

Teise huwitawa juhtumise toob du Prel: Keegi surija hakanud jampsimaa. Üles ärgates öelnud ta juuresolijatele, et ta oma poja juhatusel all Indiast tagasitulewa laewa peal olnud ja et ta kõik kajutid awanud, et oma poega näha. Selsamal ajal näinud teine ohwitser, mitte kapten, laewal temale täitsa tundmata isikut, kes salongi tulnud, kõik kajutid läbi käinud ja siis ära kadunud. Siis küsinud ohwitser kaptenilt, kas temal laewa peal mõni reisija peidus pole, mille peale kapten muidugi eitawalt wastanud. Usjata otsinud nad terve laewa läbi. Kui ohwitser pärast nägemist täieliku-

malt kirjeldanud, tundnud kapten selles oma isa ära.

Ürgu sünnitagu see lugejas mitte kartust. Meie ei taha sellega sugugi öelda, et niisugune nähtus midagi halba tähendab. Rakfiku-fakt kinnitab ainult, et sīde loomuliku ja astralkeha wahel filmapilguks on katkestatud, milles peale lähedase surma ka teised põhjused osa wõiwad mängida.

Seine lord wõib see imenähtus selle läbi sünnida, kui teegi kangekaelselt ja wisalt oma mõtetes kuhugi teatud paika tungib. Üks rikas talupoeg läinud lord kirikusse armulauale. Sel ajal läinud tema sulane talli, et loomade järele waadata. Üksitselt näinud ta peremeeft seal edasi ja tagasi kõndiwat. Tema nägu näidanud sulase meelest nii weider, hirmus ja tige olewat, et sulane tallist minema pistnud ja kirikusse jooksnud. See peal tulnud peremees temale vastu. Sulase jutustus mõjunud tema peale nii hirmsaste, et ta kohe preestri juurde rutanud ja sellele terve juhtumise ära jutustanud. Preester olnud arusaaja mees ja küsinud sellepärast kohe, mille peale ta jumalaarmu vastu wõttes õieti mõtles. Talupoeg pidanud tunnistama, et ta terve aja oma loomade peale mõtelnud. Siis seletanud preester temale, et see sulasest nähtud nähtuse põhjus wististe oligi.

Kui käesolewal juhtumisel ainuüksi ettetujutamisejõud rakfiku ette suutis kutsuda, siis on see teis-

tel juhtumistel ka ühe teatava sihiliku tahtmise tagajärg. Almal toodud juhtumine langeb juba telepathia walda (mille meie järgmises peatükis kõne alla wõtame), füiski toome ta siin kohal. Juustan selle Perty järele.

Reegi 30-aastane Schoti madrus, nimega Robert Brüss, teeninud 1828. a. kaubalaewa peal, mis Liverpooli ja Saint Johni wahet Uues Braun-schweigis sõitis. Kord oma kajutis pikkusekraadi wäljaarwamise kallal ametis olles ja oma töö tagajärgede peale pahane, hüüdnud ta kapteni poole, kes kõrwalolewas kajutis pidanud istuma: „Noh, aga mis teie leidsite?“ Selle juures pööranud ta pead, lootes kaptenit laua taga kirjutamas näha. Et wastust ei tulnud, läinud ta kapteni kajutisje. Silmi üles tõstes näinud ta seal oma ehmatuseks hoopis wõera isiku, kes tema peale läbitungiwalt waadanud. Brüss jooksnud laewalaele ja jutustanud juhtumisest kaptenile. Mõlemad rutanud alla, kus nad aga kedagi ei leidnud. Minult kapteni laual olnud tundmata käekirjaga kirjutatud järgmise sisuga sedelike: „Sõitke loode poole!“ Nad wõrrelnud sedelit kõigi laewal olewate isikute käekirjadega, pole aga mingit sarnadust leidnud. Niisama pole otsimistel laewal mingit tagajärge olnud. Et sellele asjaloole selgust muretseda, otsustanud kapten loode poole pöörata, seda enam, et see suuremat wiivitust ei toonud. Mõne tunni pärast jõud-

nud nad ühe jäämäe juurde, millest laewarusud paistnud; laew olnud teel Quebeci poole hukka läinud ning reisijad hirmsas seisukorras. Kui õnnetu laewale olnud toodud, tundnud Brüss äkitselt nende seast riiete ja näo järel inimese ära, keda ta kapteni kajutis näinud kirjutamas. Hirnu pärast tõusnud tal juuksed püsti. . . Et tema sarnadust kindlaks teha, palunud kapten teda neidsamu sõnu sedeli teisele küljele kirjutada — — käekiri olnud üks ja seesama. Pikematest järelepärimistest selgunud, et nende ridade kirjutaja keskpäewa ajal sügawasse unesse langenud. Poole tunni pärast üles ärgates lausunud ta: „Täna peastetakse meid ära!“ Unes näinud ta, et ta laewal olnud, mis edeli poolt neid peastma rutanud. Selle juures kirjeldanud ta seda laewa nii selgeste, et merehädalised selle juba palja kirjelduse läbi ära tundnud. Ta wõinud tõe poolest laewa ükssikasjaliselt kirjeldada ning kõik näidanud talle nii tuttav olewat. . .

Niisama nagu teised inimese kaotiku ära tunnawad, wõib wiimane isegi teda näha. Rord, kui matematikaproffessor Becker Rostockist kapist raamatut wõttis, et seda sõpradele näidata, nägi ta järsku oma enese warju seal kohal, kus ta ennem oli istunud. Üle õla warju peale waadates filmas ta, et wiimane ühe koha peale lahiolewas piiblis näitas. Seal seisiwad sõnad: „Telli omale eluase, sest sa pead surema.“ Üritatult läks ta oma tut-

tawate hulka tagasi, kuid kõik wiimaste püüded tema kahtlemisi peletada jäiwad asjataks. Järgmisel päeval suri ta ära.

Juhtub süiski sedagi, et kaksik eelolewa õnnetuse ära hoiab. Reegi leitnant tuli kord õhtul hilja koju ja nägi läbi walgustatud akna iseennast teenrist riidest lahti wõetawat ja magama pandawat. Ehmatanult seisis ta hulk aega liikumataalt ühe koha peal. . . Wiimaks äratas teda tume mürts. Ta kõlistas ja nägi oma ees teenrit, kes imestanult tema otsa waatas. „Praegu ju alles wõtsin ma teid riidest lahti,“ ütles ta, „ja teie olite selle juures nii iseäraliselt rahulik.“ Suppa astudes nägivad nemad, et see laeosa, kus all ohwitser magas, tubliste maha oli warisenud. Ohwitser oleks hirmu pärast ära surunud, kui mitte oma enese kaksiku nägemine tema meeli mõne filmapilgu pingul poleks hoidnud.

Rauguste taha mõjumine ehk telepathia.

Et kaksit iseenda ja kauguste taha nägemise ja mõjumise võime wahel wahemehetš on, siis on ta ka kestmisel kohal nende kahe nähtuse wahel.

Siiski on ka niisuguseid kauguste taha mõjumise juhtumisi, kusjuures tegew isik nägemataks jääb. Niisuguseid tagajärgi võib mõjumise läkitamise läbi kauguste taha kätte saada. Arndt hüpnotiseeris ühte naisterahwast sel ajal, mil teda harilikult ei hüpnotiseeritud; tagajärg oli see, et ta äkitselt oma sohwa peale magama uinus. Dr. Bart hüpnotiseeris sagedaste kädagi oma haiget 10 Inglise penikoorma taha. Nancy kooli professoritel, kes hüpnotismuse uurimise asjas kõrgel astmal seisawad; on korda läinud palju õnnestanud katseid selles wallas teha. Rauguste taha mõjumise heaks kordaminekuks on muidugi haruldaselt suurt tahtejõudu tarwis. Dr. Winhold hüpnotiseeris kord kädagi haiget kauguse taha sel ajal, kui

see oma elumaja eestkoda pühkis. See lastis luua käest, jooksis tuppa ja langes toolile, kuhu ta uinuski . . . Et hüpnotiseerija ei tea, mis hüpnotiseeritaw hüpnotiseerimise filmapilgul teeb, siis ei ole niisugused katsed mitte päris kahjuta. See, kes sel ajal last käel kannab, võib selle maha pillata. Ra on juhtumine teada, kus hüpnotiseeritaw hüpnotiseerimise ajal omal habet ajas ja järsku uimastatult ennast haawas.

Niisama on ka kauge maa tagant hüüdmise juhtumisi teada. Inglise inshener Field kuulis Uuel Meremaal, kudas tema surew ema Inglisemaal teda „Harry! Harry!“ hüüdis.. Keegi 13-aastane poisike nägi üle parda merde kukkudes oma ema ja õde kauguse taha ja hüüdis surmahirmus: „Mamma!“ Niihästi ema kui õde kuulsiwad sel samal ajal surija hüüdmist.

Bernis elas kord keegi Daniel Riffer, kes tiisikust põdes. Raks wõi kolm korda nädalas käis teda preester vaatamas. Rui preester kord oma harilikku käigu tegemata jättis, hüüdis teda kellegi heal unes ja palus Danieli vaatama tulla. Preester tõusis kohe üles, süütas küünla põlema, kuid jäi paigale . . . Tal tuli liig weider ette südaõfjel Danieli juurde minna, kuna see kõik ainult tema oma ettekujutuse tagajärg wõis olla. Rutse aga kordus jällegi, kusjuures selle toon nii noomim oli, et preester haige juurde otsustas minna. Kell

oli juba faks. Tuli wälja, et pöetaja juba 12 tundi tagasi haige üksi oli jätnud. Nälg ja joogijanu waewasiwad haiget ja faks tundi wahet pidamata hüüdnud ta preestrit.

Rauguste taha mõjumise peal põhjened palju keskaegsetest ebauskmistest, kus ühes rumaluse ja lollusega kohati ka terake tõtt leida on. Siiski ei wõi seda wõimalust salata, et üks isik teise peale kauguse taha kahjulikku mõju wõib awaldada. Teisest küljest on raske uskuda, et see kole wõime kunagi liig laiali oleks lagunenu. Niisuguse energia omanik wõib ainult tahtejõud olla, mis otse üleloomulik peab olema.

Etteaimdused.

Kauguste taha mõjumine, kassit ja telepathia põhjenesivad hinge wõdi, õigemine, astralkeha wõime peal ruumi piiridest lahkuda. Nagu ma aga juba oma raamatu algul tähendasin, ei tunne tema ka aja piirid.

Tulewiku teadmise esimeseks astmeks on etteaimdused. Meis ei soole tulewikupilt küllalt selgeste joonistatud, paistab ainult tumedates ettekujutustes. Kõige sagedamine on need õnnetud juhtumised ja kurwad sündmused, mis niiviisi oma tumedaid warjusid heidawad. Kõemu teatawad need etteaimdused harwaste.

Ühe Wene lehe kaastööliline tuli kord oma toimetaja juurde ja palus omale natuke raha kodumaale sõitmiseks laenata. Ta aimas selgeste lähenewat õnnetust ette, mida ta aga oma koduõiduga arwas kõrwaldada. Kodumaale jõudes ruttas ta oma ema korterisse, keda seal aga mitte ei olnud. Peale kauaaegset otsimist leidis ta tema

fabwrist ülespoodult. Ta lõikas nõõri katti ja sai sel wiisil oma ema weel elusse äratada.

Rewideerimiseteekonnal olles jäi keegi preester ööfeks pastorimajasse. Siin sai tema üle mingi weider etteaimdus wõimust ja ta otsustas, hilise aja peale waatamata, maksku mis maksab, uut öökorterit otsida. Ööfel murdis wesi tammi maha ja uhtus pastorimaja põhjani ära. Nii oli ta oma elu eest etteaimdusele tänu wõlgu.

Wäga mitmekesised on etteaimdused surma kohta. Müncheni professor Hamberger, wana, kuid weel üsna tugew ja terve herra, oli ikka selles arwamises, et mitte haigus, waid mõni õnnetu juhtumine tema elule otsa teeb. Talle näitas ikka, et teda hobuste alla aetakse, siiski ei lubanud ta kunagi, et teda oleks saadetud. Ühe parade ajal sattus ta paksu rahwa hulka, wisati pikali ning jäi tõlla alla; saadud haawad oliwad surmawad.

Iseäranis õpetliku juhtumise toob du Prel Prantsuse hallikate järele. Radziwillide majas oli nende onutiitar-waenelaps, krahwinna Agnes Lanckorowskaja, kes ühes krahw Radziwilli lastega krahwi Galitsias olewas lossis kaswatusse sai. Agnesel, kes sel ajal 5- wõi 6-aastane oli, oli wiisiks igakord, kui ta suure saali uksest läbi läks, läbi lõikawalt kiskendada. Pärastpoole, kui ta juba arusaadawalt seletada oskas, näitas ta ikka wärisedes saali ukse kohal rippuwa pildi kui oma kartuse

põhjuse peale. Et seesugusele, nagu krahwile näitask, põhjusetu kartusele mitte järele anda, ei lastnud ta pilti mitte maha wõtta. Et aga Agnes igakord, kui ta sellest uksest läbi pidi minema, krambid sai, lubati talle wiimaks teisest uksest läbi käia. Pärastpoole, kui ta würst Wisnowetski mõrsja oli, otsustas ta kord oma kartusest wõitu saada ja läks peigmehe käe alt kinni hoides läbi tähendatud ukse saali, kus 50—60 wõderast koos olivad. Ukse läwel hakkas ta kangeste wärisema, haaras piidast kinni ning tahtis tagasi pöörata, kuid juuresolijad paniwad ukse eest kinni, et teda mitte tagasi lasta. Asjata palus ta ennast tagasi lasta, kinnitades, et tema elu hädaohus olewat. Äkitselt kostis suur mürin: pilt oma suure, raske raamiga kukkus maha ja purustas temal pealuu.

Midagi ühist etteaimdustega ei ole muidugi lihtsal ettekujutamisel. Paljud tõendawad omale, et neil teatav usk on olemas, mis pärast muidugi täide ei lähe. Etteaimdused aga ei paindu mitte waba tahtmise alla, waid ümberpöördukt tulewad meile ilma meie tahtmata. Enne kui omale wõi oma tuttawatele mõne asja kohta kartust awaldada, tuleb esiti hästi järele katsuda, kas see tõeste etteaimdus oli.

Etteaimdustega ühenduses on

ettehoiatawad unenäod,

mis tulewiku ette kuulutawad, kui meie wastasabindused ei otji.

Reegi naisterahwas nägi unes, et tema sugulane oma mustast teenrist ära tapeti. Alguses ei andnud ta sellele unenäole mingit tähtsust; kui aga see kordus, sõitis ta kellegi herraga oma sugulase juurde ja palus wiimast, et see herrat eestoa lubaks magada. Kella kolme ajal hommikul kuulis herra sammude müdinat. Ta tõusis listukile ja nägi musta teenrit söekorwi kandwat. Herra küsimise peale, mis tema nii hilisel tunnil õieti teha tahab, hakkas teener wärisema, pani korwi põrandale ja wastas, et ta oma käskijanna kaminasse tuld üles tahab teha. Neegri kohmetuse üle lahtlaseks saades waatas herra korwi läbi ja leidis seal sõetükkide wahelt suure noa.

Toon weel ühe juhtumise, mis ma ise täieste ustawast hallikast teada olen saanud. Reegi noormees nägi unes, et tema kihwtitunud theeworsti söömisest ära sureb. Teisel päewal tõi perenaine temale õhtusöögiks just seesuguse worsti. Muidugi jättis ta selle söömata, selle peale waatamata, et see hea ja wärske wälja nägi. Reegi tema kooliwend, keemikus, waatas worsti järele ja leidis, et see täieste mädanema läinud lihast oli walmistatud, halb wäljanägemine ja lõhn oliwad keemialisel teel kõrwaldatud. Nagu kõigil teada, on see kihwt wäga kardetaw ning noormees oleks tingimata kihwtituse ohwriks langenud.

Ettenägemine.

Ettehoiatawad uneäod wiivad meid otsekohe tulewiku ettekuulutamise wõime juurde, mida ka ettenägemiseks nimetatakse.

Ettenägemisewõime on mõnedes maades, nagu näituseks Schotimaal, väga laialdane; sagedaste wõib teda aga ka teistel maailmal leida. See on oskamine ärkwel olles nagu pildi pealt tulewiku sündmusi ära näha. Ettenägemine wõib mitmesuguste asjade kohta käia, suuremalt osalt käib ta aga surma juhtumiste kohta. Pärast seda kõike, mis ma kaugelenägemisewõime ja etteaimduste kohta olen öelnud, ei imesta see muidugi kedagi. Ka on loomulik, kui ma oma näitused nimelt sellest wallast wõtan, sest et need kõige wärwirikkamad on.

Reegi talupoeg tuli öösel oma sulase saatel oma sõbra majasse. Nalja teha tahtes hakkas ta temale kriidiga ukse peale terwitust kirjutama. Järsku nägi ta läbi ukseprao walgust paistwat. Ta kumardas ja waatas läbi ukse sees olewa augu, mille läbi ta terwet tallide wahel olewat ja eluruu-

midesse wiivat läbikäiku wõis filmata. Ja mis seal oli? Restpaigas nägi ta puufärki, milles naisterahwa furnukeha oli. Rummalgi pool põlesiwad küünlad nii heledaste, et talle walge laud ühe lehma otša ees silma paistis. Sulane, kellel ettenägemisewõimet ei olnud, ei näinud midagi. Mõne nädala pärast suri tema sõbra naine ära ning puufärk pandi just selle koha peale.

Ulati aga ei ole need nägemised mitte nõnda selged. Mõnedel juhtumistel ilmub meile tulewiku sündmus sümbolistlike katte all, mille tähendusest aga asjatundja kergeste aru saab. Kui isik meile ennast furnuriides näitab, siis wõib surma oodata, mis seda rutemine kätte jõuab, mida rohkem ta surma-riidesse oli mähitud. Noor, täieste terve ja tugew naisterahwas ilmus kord ettenägijale furnuriides, mis kõwaste tema pea ümber oli mässi-tud. Ettenägija kuulutas naisterahwa surma 24 tunni jooksul. Nii ka oligi: põllul töötades sai ta rabanduse ning suri. Kui furnuriided üle poole keha ei ulata, siis ei tule surma enne aastat.

Sagedaste on ka pulmad teise pale asi. Enamatel kordadel wõib pulmarongi näha. Selle juhtumise ette teataja kas on weel see, et mõlemad isikud üksteise kõrwal käiwad: naisterahwas mehest paremal pool. See on üks kõik, kas sellest paarist kumbki abielus on: ligemas tulewikus on neil laulatus ees. Isiku juures, keda wara hommitul näh-

takse, läheb see enamaste juba mõne tunni pärast täide.

On inimesi, kes terve oma eluaeg teise pale mõju all on. Nii näituseks elas Brandenburgi lähedal keegi talunaisterahwas, kes oma 18. eluaastast saadik kõik surmajuhumised oma külas, muu seas ka oma poja surma, ette nägi. Oma ande pärast kannatas ta väga: iga isiku ees tuli tal hirmuhoog peale. Pärast ühte niisugust hoogu läks ta lord oma õe juurde, kelle nägu talle kahwatu ja haiglane paistis olewat. Sellest otsustas ta, et tema õde warsti ära sureb: ja tõe poolest suri see warsti äkitselt. Harilikult aga ilmusiwad talle isikud öösel kella 12 ja 1 wahel. Hirm sundis teda siis majast wälja õue minema, kus tema eest juba matuserong mööda läks; ta wõis siis selgeste furnu elukohta, sugu ja wanadust määrata. Harilikult ilmusiwad talle isikud 8 päewa enne surma.

Et niisugused ettenägemised mitte petlikud pole, näitab järgmine juhtumine. Üks ettenägi ja naisterahwas Holsteinis kuulutas lord ette, et furnukeha tema poolt nimepidi tähendatud nelja kandja poolt koolimajast wälja kantakse, kusjuures laulu „Rüll minu ots wõib ligi olla“ lauldakse; lauljateks on köster ja kaks alaealist koolipoistest. See ettekuulutus näitas juba väga weider olewat: koolimajas ei elanud ühtegi inimest, ning peale

selle oli koolis pruuk olemas, mille järele ka kõige waesemal matmisel neli poisikest laulmas oliwad . . . Mõne aja pärast suri külaõrtsis keegi haige kerjus ära . . . Rõrtsipidaja ei tahtnud furnukeha oma juurde jätta ja wiis tema tühja koolimajasse. Siis tegiwad õpetaja ja kõster kõik, mis wõimalik, et vähemalt ettekuulutuse wiimast osa mitte täide lasta minna. Nad saatsiwad teiste kandjate järel, kuid kõik need ütlesiwad endid ära: üle jäiwad ainult ettenägi ja poolt ettekuulutatud neli kandjat. Serwe hulk koolipoisja saiwad käsu laulma tulla, kuid keegi ei ilmunud. Rõster walis teise laulu, kui aga laul algas, unustas ta selle ära ja hakkas „Küll minu ots wõib ligi olla“ laulma.

Inimese käsi ei suuda saatuse wastu töötada. Kui ettekuulutus õige on, siis on kõik püüded asjade käiku muuta asjata. Ilusaks nähtuseks selle kohta on krahw Szafgoczi lugu, mida siin kohal tuua maksab.

Krahw Szafgocz, üks kõige tähtsamatest mõjumeestest Schlesiast, tegi kord suurepäralise pidu. Külaliste seas oli ka keegi waimulik, kes inimeste saatust nende otša eest ära wõis lugeda. Mõned külalised käiswad temale peale, et ta krahwi saatust ette kuulutaks: hulk aega seisis ta wastu, wiimaks aga pidi ta järele andma. Ta jõudis järgmisele kurwale otsusele: „Krahw mõistetakse

süüteo pärast surma ja langeb külma terariista läbi." See ettekuulutus naerdi waljuste wälja. Kui sellest ettekuulutusest krahwile teatati, otsustas ta waimulikule näidata, kui tühine selle ettekuulutuseanne on. Ta käskis karja hulgast noore lamba tuua ja küsis waimulikult, mis surma see sureb. Tema sündimise aega järele kuulates ja tarwilikka wäljaarwamisi tehes wastas waimulik: „Selle talle sööb hunt ära.“ Selle wahel sees hakkasiwad wõerad jahile minema; krahw laskis koka oma ette kutsuda ja käskis teda selle talle ära praadida ning selfamal päewal lauale anda. Niiviisi lootis ta waimuliku kurwal ettekuulutusel igasuguse põhja alt ära tõmmata. Tuli aga wälja, et kokapoisid omal taltfutatud hunti pidas, keda ta praewarrast tule kohal hoidma oli õpetanud. Loom ei puutunud kunagi praewardas olewa liha külge, sel korral aga kargas ta prae kallale ja sõi selle ära. Kui krahw praadi laual ei näinud, sattus ta suurde ärewusesse; tema küsimise peale, mis oli juhtunud, jutustas koki natukesel puiklemise järel loo täieste ära. Krahw kahwatas ära, tõusis üles, sõnas kindlal toonil: „Kudas Sumal tahab!“ ning läks oma tubadesse. Wõerad oliwad kohmetanud ja läksiwad minema. Mõne aja pärast süüdistati krahwi riigiäraandmises; parteilikud kohtunikud mõistisiwad tema süüdlaseks ning ta hukati awalikult mõega läbi ära.

Ma võidisin neil lehekülgedel ettekuulutuste küsimusega veel põhjalikumalt tegemist teha ning igatühe kohta neist oma arvamist avaldada, kuid oma raamatukese suurust silmas pidades puudutan veel ainult ühte punkti, mis teise palega ühenduses on.

Rõdigiis maades ja kõigel aegadel on inimesed peegli-farnaste pindade, nagu wee, tindi, metalli, klaasi ja kristalli pealt ette kuulutada armastanud. Nagu ma juba peatükis hüpnootismuse üle seletasin, on läikivate pindade terane vaatlemine abinõuks (ehk küll igatord mitte mõjuvaks), et hüpnootismust sünnitada. Nagu ma aga eespool juba näitasin, võib hingeline jõud somnambulistlikes olekus ajast ja ruumist jagu saada. Üks poisike Egiptuses kuulutas Inglise meremehele nõiapeegli abil ette, et ta võitluses metsinimeste vastu langeb ja saare peale palmi alla maha maetakse. Meremees astus teenistusest ära ning asus Inglismaale elama. Mõne aja pärast kutsuti teda siiski jälle uueste sõjariistade alla ning ta langes kaptenina Tongatabu saarel pärisrahwa vastu võideldes, kus ta omale palmi all ka viimase puhkepaiga leidis.

Enne kui seda peatükki lõpetada, arvan tarvilikuks lugejaid liig kergemeelselt ettekuulutuste sisse uskumast hoiatada. Enamatel kordadel on arvatavad ettekuulutajad lihtsad petised ja nõõrijad. Tõsistest ettekuulutustest aga võib ainult halba oodata. Sest prohveti film langeb loomu-

lifult kõige pealt kõige tähtsama tulewikusündmuse, see on surma peale, mis inimest kohutab ja teda, kui tema ots ligi wõi wäga hirmus on, hinge põhjani õnnetuks teeb. Tulewiku katete ülestõstmine on enamatel kordadel inimesele wähe kasulik. Okkultismuse peale tuleb kui teaduse peale, mis meid õpetab, waadata, mitte aga kui katse peale, millega wõib mängida. Niisuguses mängus peitub palju hädaohtusid.

Mõni sõna spiritismuse üle.

Spiritismus on oma ette teadus. Siin kohal tahan ma ainult kolme punkti peale tähendada, mis, nagu mulle näitab, mitte spiritismuse, vaid okkultismuse wallast pärit on.

Esimene neist on nõndanimetatud koputaja d w a i m u d. Mitmesugustel aegadel ja mitmesugustes kohtades on juhtunud, et teatavates majades siin ja seal koputamist kuuldus, millel nagu teatud mõte oleks olnud. Neid koputamisi ära lugedes ning tähtedeks kokku seades võis neid arwudeks ja sõnadeks ühendada, milledest oma korda terwed laused saiwad. Pärast seda kõike, mis ma kauguste tahta mõjumise kohta olen öelnud, ei tule arwata, et need helid furnute waimude poolt tulewad, nagu spiritistid arwawad. Selle põhjuseks võib tähendatud juhtumisel ka elawa inimese telepathialik jõud olla.

Sellele järgneb l i i k u w l a u d. Selle juures on mitut isikut tarwis, kelledest üks somnambulistlikesse olekusse võib jääda. Tehtakse seda nii:

istutakse laua ümber ja pandakse käed selle peale, nii et need ahela sünnitavad. Harilikult hakkab laud juba varsti keerlema, ja mida kauem, seda rutemalt. Kui talle küsimisi ette pandakse, siis hakkab ta lerkima ja langedes ühe jalaga kompsima; kui meie tähestiku abiks võtame, siis saame seotud vastuseid. Ka sel juhtumisel on see wististe uinewa mediumi tahtmata mõju, mis selle imenähutuse sünnitab.

Ütleme weel mõned sõnad nõndanimetatud automatlise kirjutamise kohta, mis ka weel psühграфия nime all tuntud on. Ennemalt tarwitati just selleks otstarbeks walmistatud aparatisid: juuresolijad paniwad oma käed selle peale, mispeale aparat märkides vastuseid andis. Nüüd aga antakse mediumile pliiats kätte, mis ilma tema tahtmata liigub ja kirjutab. Kuid ka see nähtus on okkultismusele omane: teda tuleb niisamuti kuu-
tõbiste juures automatlise kirjutamise kujul ette.

Sisu.

	lht.
Mis on okkultismus?	6
Kuutõbi (lunatismus)	12
Süsterikalik fonnambulismus	19
Hüpnootismus	22
Läbinägemine	24
Wõimine kauguste taha näha	26
Rakfikud	31
Kauguste taha mõjumine ehk teleptõaia	38
Etteaimdused	41
Ettehoiatavad unenäod	43
Ettenägemine	45
Mõned sõnad spiritismuse üle	52

Igalt poolt saada:

Hüpnootismus.

Täielik kunstnesse suigutamise kursus, magenetismus, kahelordne meelemärkus, unenägude uurimine, äratamine, magnetline uni, waimline nägemine, õhus hõljumine jne. Hind 70 kop.

Ilmumas on:

Spiritismus.

Wõeraste mõtete äramõistmine.

„Eulewiku“ kirjastus, Tallinnas.

Arg 12
Lennuk, E.

Edu teel